

***Annotation.** The nature of logistic management is studied, functions and methods of logistic management is opened. Duties of logistic manager are determined. The rôle of logistic management in improving the efficiency of enterprises is grounded.*

***Key words:** logistics, logistic management, logistic manager.*

УДК 651.531

Ю.М. Грош, аспірант, Подільський державний
аграрно-технічний університет

ЕВОЛЮЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розглянуті способи, методи і механізми функціонування трансформаційної економічної системи. Здійснено порівняльний аналіз шляхів та способів формування корпоративних структур відповідно до типу економічних систем, та їх вплив у національну економічну систему.

***Ключові слова:** корпорація, корпоративна культура, ідентичність підприємства та персоналу, внутріколективні соціальні норми.*

***Постановка проблеми.** Умови суперечливості процесів зміни форм власності у сфері приватизації та акціонування підприємств зумовлюють розвиток корпоративного управління. В процесі розвитку механізму корпоративного управління, темпи формування потужних корпорацій, здатних створити критичну масу зрушень в українській економіці, поки що не привели до істотних позитивних структурних змін у вітчизняному виробництві, що потребує пошуку шляхів вирішення проблеми формування корпоративного сектора економіки, який має взяти на себе основний тягар формування високоефективного виробництва та відповідних структурних змін.*

***Аналіз публікацій.** Еволюційні аспекти формування та розвитку механізму корпоративного управління було розглянуто в кращих багатьох відомих науковців. Зокрема вивчення даної проблематики займалися: Булеєв І.П., Богачев С.В., Вільямсон*

О.Е., Дінз Г., Зайзель С.К., Крюгер Ф., Ларин Ю., Масленнікова Н., Мельникова М.В., Михальченко В.А., Моросіні П., Петруня Ю.Е., Радигін А., Румянцев С.А., Стеджер У., Функ Я.У., Хвалей В.В. та інші [1-11]. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених даній проблемі, деякі питання залишається невирішеними.

Авторами що до цього нерідко висловлювалися протиречиві різні погляди, що свідчить про актуальність подальшого всебічного вивчення цієї проблематики.

На наш погляд, визначення процесів розвитку та формування корпоративних структур, які є рушійною силою сталого економічного та соціального розвитку, фактично дає можливість простежити і визначити тенденції їх подальшого функціонування, спрогнозувати межі та масштаби корпоратизації економічної системи держави.

Постановка завдання. Проаналізувати еволюцію формування корпоративних структур та визначити їх етапи розвитку для стабільного функціонування економічної системи.

Виклад основного матеріалу. Еволюція корпоративного управління - це одна із складових ринкових реформ, умова розвитку приватного бізнесу, засіб підвищення конкурентоспроможності на міжнародних ринках та поліпшення загальних показників економічної діяльності.

Корпоративне управління - це система відносин між власниками, органами управління, а також іншими зацікавленими особами (працівниками, постачальниками, споживачами, кредиторами, державними та місцевими органами виконавчої влади, громадськістю тощо) задля забезпечення ефективної діяльності товариства, інтересів власників та інших зацікавлених осіб.

На нашу думку, аспекти корпоративного управління, а саме дотримання прав акціонерів, виплата дивідендів, прозорість процедур корпоративного управління, ефективна структура та функції керівних органів акціонерного товариства та інше, приводить до зростання власного капіталу акціонерного товариства та є одним з ключових факторів, що обумовлює інвестиційний клімат в країні, впливає на ефективність діяльності товариств та розвиток ринку цінних паперів.

Особливість розвитку кожного етапу корпоративного управління для товариств полягає в його внеску у підвищення їх конкурентної сили та економічної ефективності завдяки забезпеченню належної уваги до інтересів акціонерів, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин, підвищенню фінансової доступності, запровадженню правил раціонального управління та якісного контролю. З точки зору історичного розвитку, важливість корпоративного управління для економіки кожної області обумовлена його впливом на соціальний та економічний розвиток області через сприяння розвитку інвестиційних процесів, забезпечення підняття рівня довіри інвесторів, підвищення ефективності використання капіталу (перелив капіталу)

та функціональності товариств, врахування інтересів максимально широкого кола зацікавлених осіб та інвесторів.

Обсяг корпоративного сектору в економіці України вже зараз складає близько 75% в загальному обсязі виробництва продукції та надання послуг. У 34 тисячах акціонерних товариствах асоційовано майже 17 мільйонів акціонерів як виразників інтересів корпоративного капіталу, що становлять ядро нової, ринкової системи господарювання в країні, орієнтованої на інтеграцію з Європейським Союзом.

Термін «корпорація» походить від латинської і позначає об'єднання, союз, створені на основі професійних або станових інтересів.

Сучасне використання терміну «корпорація» істотно відрізняється залежно від основних систем права: англійської (поширена в США, Великобританії, Канаді, Австралії, Індії) і цивільної (континентальною) системи права (включає німецьку, французьку і скандинавську системи має рацію).

У англійській системі поняття «корпорація» розглядається як організація - єдине ціле, як учасник господарювання. У США всі корпорації діляться на 4 групи: публічні, напівпублічні, підприємницькі, непідприємницькі.

У країнах континентальної системи поняття корпорація розглядається ширшим - до них відносять різні види господарських суспільств, господарські об'єднання, кооперативи, державні підприємства, негосподарські союзи і асоціації.

Корпорація - договірне господарське об'єднання, створене на основі економічних інтересів виробничих працівників і акціонерів для отримання максимального прибутку від виробничої діяльності і вкладених інвестицій.

Трактування поняття «корпоративне управління» (КУ) залежить від особливостей історичного формування та різних підходів, вживаних різними авторами, які закладають в суть цього поняття певні аспекти, на яких можуть базуватися основні принципи корпоративного управління:

1. базується на нормативних положеннях і практики господарювання;
2. забезпечує захист прав інвесторів і корпоративного контролю;
3. вирішає протиріччя між акціонерами і управлінням корпорацією;
4. використовує інституційні механізми для ефективної роботи підприємства і управління відносинами власності в ньому.

Корпоративне управління - спосіб дії на систему взаємин між учасниками корпоративних відносин, яка регламентується законодавчими і нормативними актами,

внутрішніми нормативними документами в цілях підвищення ефективності господарювання - отримання очікуваного прибутку.

Об'єктом корпоративного управління є корпорація.

Предметом КУ є суспільні відносини, що складаються між учасниками корпорації, між корпорацією і менеджментом, між різними органами управління в процесі становлення, діяльності і ліквідації корпорації.

Можна виділити декілька етапів становлення сучасних корпорацій:

перший - поява перших колективних форм господарчої діяльності, формування перших корпоративних норм (місцеві об'єднання, спілки осіб однієї професії);

другий — зародження корпорацій та корпоративного управління (15 - перша половина 19 ст.);

третій - масове появлення корпорацій, формування системи корпоративного управління (друга половина 19 ст. - початок 20 ст.);

четвертий - корпорацій приваблююча форма здійснення підприємницької діяльності.

В Україні законодавче регулювання процесів виникнення та діяльності господарчих товариств, праобразів майбутніх корпорацій, стало формуватися з початку 90-х років. 20 ст., після оголошення політичної та економічної незалежності.

У зв'язку з тим, що з відомих причин рівень розвитку корпоративної культури в Україні не є високим, головна увага під час реформування корпоративних відносин має бути приділена законодавству. Правове поле, в якому, наразі діють товариства України можна умовно поділити на:

1. *Законодавство, що регулює діяльність товариств в Україні:*

Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. N 436-ІУ;

Закон України «Про господарські товариства» від 2003 р.;

Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» (ВВР), N 31, 2006 р.;

2. *Законодавство про приватизацію, яке регулює особливості діяльності товариств, створених в процесі приватизації:*

Закон України «Про приватизацію державного майна» в ред. від 19.02.97р.;

Закон України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» від 10.07.96р.;

Закон України «Про державну програму приватизації», який щороку ухвалюється Верховною Радою.

Виділяють такі види корпоративних об'єднань в сучасній економіці: союзи, господарські асоціації, концерни, консорціуми, картелі, корнери, конгломерати, трести, синдикати, франчайзи, холдинги. Таке різноманіття корпоративних об'єднань властиве західним країнам з високим рівнем технічного прогресу.

Отже, в еволюції світової економічної літератури, категорія «корпоративне управління» використовується в більш конкретному значенні - як управління корпораціями в інтересах власників. Тому важливим моментом, який впливає на вивчення корпоративного управління в загальному плані (як управління корпоративними правдами), є те, що складно виділити таку особливість корпоративного управління, як відокремлення функцій управління від власності. Водночас на таку суттєву особливість корпоративного управління наголошують фахівці з цієї проблематики. Тому корпоративне управління, яке ми розглядаємо як регулювання власниками руху їх корпоративних прав, є досить загальним. Воно конкретизується за умови, коли здійснюється відокремлення функцій розпорядження від самої власності на корпоративні права. Крім того, слід конкретизувати таке відокремлення функцій. У світі існує розвинутий інститут посередництва, завдяки якому власник корпоративних прав передає значну частину своїх прав в управління професіоналам. Це можуть бути дилерські та брокерські компанії, інші фінансові посередники, які регулюють рух корпоративних прав в інтересах їх власників.

Висновки. На усіх етапах формування та розвитку обраних механізмів, корпоративне формування відбувається паралельно на чотирьох основних рівнях, що забезпечує швидку адаптацію корпоративної форми організації бізнесу до умов економічної дійсності на всіх ланках її функціонування. Внаслідок історичних умов, накладання певних обмежень на розвиток корпорацій у межах цих рівнів може призводити не лише до його консервації, а й до обмежень в еволюції економічної системи.

Список використаних джерел

1. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2007. - 180 с.
2. Євтушевський В.А., Ковальська К.В. Стратегія корпоративного управління - К.: Знання, 2007.-287 с.
3. Євтушевський В.А. Корпоративне управління. Підручник. - К.: Знання, 2006. - 406 с.
4. Корпоративне управління: Наук.-метод. рек. щодо вивч. дисципліни / Л.В. Балабанова, Л.А. Лутай, В.В. Лисевич - Донецьк: ДонДУЕТ, 2005.- 132 с.

5. Козаченко А.В., Воронкова А.Е. Корпоративне керування: Підручник. - К.: Либра, 2004. - 368 с.
6. Масленникова Н. Цели развития организации через призму управленческих теорий / Н. Масленникова // Проблемы теории и практики управления. - 2002. - № 6. - С. 77-83.
7. Петруня Ю.Є. Акціонерні товариства в Україні: проблеми емітентів та інвесторів/ Ю.Є. Петруня. - Дніпропетровськ, 2000.
8. Румянцев С. А. Українська модель корпоративного управління: становлення та розвиток /С.А.Румянцев.- К.: Знання, 2003.
9. Супян В.Б. Эволюция форм собственности в США: современные особенности/В.Б. Супян // Вопросы управления. -2001. -№ 6. - С. 4-18.
10. Сушко О.О. Особливості становлення та функціонування приватного підприємництва в Україні в період НЕПу: історико-теоретичний аспект / О.О.Сушко. - К.: Преса України, 2003.

Annotation. The article analyzes the factors development of the corporate culture of modern enterprises.

Key words: corporation, corporate values, corporate culture.

УДК 658.589:338.43.02

ЮЛ. Головня, старший викладач,

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

ІННОВАЦІЙНО-КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО АПК

У цій роботі на основі кластерного підходу, механізму розвитку регіонального продукту - цукру. Зроблено висновок, що кластеризації економіки Росії на рівні регіонального підкомплексу є необхідністю в умовах кризи інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційна політика, кластер, кластерна політика, конкурентоспроможність, економічний процес, продовольчий підкомплекс регіонального АПК, кооперація, інтеграція.

Досвід багатьох країн і окремих регіонів показує, що однією з найбільш ефективних форм економічного розвитку є інноваційна політика, заснована на кластерах. Переваги і новизна кластерного підходу полягають у тому, що він підвищує значимість